



### **O planowe zaopatrywanie ludności miejskiej w wodę na wypadek wojny**

W związku z rozporządzeniem ministra spraw wewnętrznych o urządzeniach publicznych i prywatnych do zaopatrywania ludności w wodę i usuwania nieczystości, oraz o specjalnych urządzeniach przeciwpożarowych, ogłoszonym we wczorajszych biuletynach, informujemy że intencją zarządzenia jest, aby miasta zaopatrzone były w dostateczną ilość wody dla straży ogniowych, zakładów oczyszczania miasta itd. w wypadku obrony przeciwlotniczej.

W takiej chwili instalacje wodociągowo-kanalizacyjne mogą się okazać niedostatecznie, albo nie będą zabezpieczone przed działaniem nieprzyjacielskim. Należy zwrócić głównie uwagę na zwiększenie liczby studzien publicznych, które by mogły zabezpieczyć czerpanie wody w minimalne ilości 15 litrów wody na jednego mieszkańca w ciągu doby.

Dla celów publicznych omawiane są punkty, położone o ile możliwości w pobliżu narożników w postaci albo studzien, albo hydrantów, o niskim poziomie wody.

### **Szyldziki płócienne dla niemowląt i dzieci ułatwią odnalezienie zagubionych**

W związku z pogotowiem obronnym kraju minister Opieki Społecznej wydał zarządzenie, które przewiduje środki ułatwiające w razie zabłąkania się dziecka - odnalezienie jego opiekunów.

W myśl tego zarządzenia każde dziecko do lat siedmiu, dzieci zaś głuche, nieme, niedorozwinięte itp. – bez względu na wiek, należy zaopatrzyć w szyldzik płócienny wymiaru 15cmx8cm, który po wypełnieniu wyraźnym i możliwie trwałym napisem (atramentem, ołówkiem kopiowym) winien być mocno przyszyty na spodniej stronie ubrań dziecka na plecach (niemowlęta mogą mieć szyldziki papierowe, włożone razem z dokumentami do woreczka i zawieszzone na szyjce jak szkaplerzyk!)

1) Napis na szyldziku powinien zawierać: imię dziecka, bez zdrobnień, nazwisko z niezmienioną końcówką; datę i miejsce urodzenia, imiona rodziców i nazwisko rodowe matki, adres mieszkania z podaniem województwa.

2) Niezależnie od powyższego należy każde dziecko bez względu na wiek – o ile pozwala na to jego rozwój umysłowy – nauczyć recytować bezbłędnie te same dane, które przewiduje napis na szyldziku.

3) W razie jakiegokolwiek alarmu należy ponadto zawiesić dziecku na szyję przygotowany poprzednio i zaszyty woreczek na mocnej tasiemce, zawierający najważniejsze dokumenty, a przede wszystkim wypis metryczki [urodzenia].

### **Pierwsza pomoc zagazowanym**

Naturalnymi środkami odkażającymi, działającymi nie tylko na gazy nieparzące, lecz także i na gazy parzące, są: powietrze- wiatr i słońce. Wywołują one przyspieszone rozproszenie się gazów i powodują w ten sposób samoodkażanie się.

Również woda jest jednym z najlepszych odkażalników naturalnych. Niszczy ona i usuwa gazy nieparzące, powodując z czasem zupełny ich rozkład. Gazy parzące ulegają pod działaniem wody bardziej powolnemu rozkładowi. Woda ogrzana ma silniejsze działanie odkażające.

Jak ratować ludzi zagazowanych? Trzeba przy tym wziąć pod uwagę cztery grupy gazów bojowych, a mianowicie: duszące, trujące, drażniące i parzące.

Człowieka, zatrutego gazem duszącym, tj. chlorem, fosgenem, dwufosgenem i chloropikryną, należy jak najszybciej wynieść z miejsca, gdzie padł pocisk gazowy. Chory musi być bezwzględnie spokojny. Należy go nieść ostrożnie bez wstrząsów. Po przybyciu na miejsce, gdzie nie ma gazu, trzeba chorego rozebrać z ubrania, przesiąkniętego gazem. Zagazowany musi przy tym zachować możliwie bezruch. Należy ułożyć go wygodnie, najlepiej w pozycji półsiedzącej, ciepło go okryć, a do nóg przyłożyć butelki z gorącą wodą. O ile jest przytomny, można mu dać kubek mocnej, czarnej kawy. Natomiast wzbronione jest choremu: picie alkoholu, stosowanie sztucznego oddychania. Nieprzytomnemu nie wolno nic wlewać do ust.

Przy zatruciach gazami trującymi: kwasem pruskim (cyjanowodór) i tlenkiem węgla, należy stosować następujące metody:

Przy zatruciu kwasem pruskim trzeba chorego wynieść z atmosfery zagazowanej, rozebrać, ułożyć wygodnie, ciepło okryć. Gdy chory słabo oddycha, można zastosować sztuczne oddychanie, do wdechów dać sole trzeźwiące. Po odzyskaniu przytomności należy dać gorącej czarnej kawy.

Jeżeli nastąpiło zatrucie tlenkiem węgla, po wyniesieniu chorego na czyste powietrze i rozebraniu trzeba całe ciało rozetrzeć szorstką chustką, zwilżoną w wodzie z octem; o ile jest to możliwe, podawać tlen. Jeśli chory źle oddycha - zastosować sztuczne oddychanie.

Do grupy gazów drażniących należą: bromek benzylu, kamit, chloroaceton itp. gazy łzawiące. Zagazowanego należy wyprowadzić z atmosfery zagazowanej i po zdjęciu ubrania przemyć oczy kilkakrotnie 2-proc. roztworem sody oczyszczonej. Należy także przepłukać nos i gardło tymże roztworem.

Przy zatruciu tzw. sternitami, czyli środkami arsenowymi, gazami drażniąco-łzawiącymi, również należy przepłukać nos i gardło tymże roztworem. [Jeżeli] sternity spowodowały zatrucie, należy podawać choremu co 15 minut łyżkę stołową mieszaniny, składającej się z równych ilości węgla leczniczego i palonej magnezji.

Przed wszystkimi tymi gazami, z wyjątkiem trujących, a więc duszącymi, drażniącymi, chroni dostatecznie maska gazowa, którą można nabyć we wszystkich oddziałach LOPP. Po zabiegach, dokonanych natychmiast po zagazowaniu, trzeba niezwłocznie wezwać lekarza, który zastosuje dalsze środki.

Pozostają wreszcie gazy żrąco-parzące, najgroźniejsze: iperyt i luizyt. Zarówno iperyt, jak i luizyt działają na wszystkie narządy i części ciała, z którymi się zetkną, a więc: na skórę, oczy, przewody pokarmowe i drogi oddechowe. Twarz, oczy i drogi oddechowe są dostatecznie chronione przez maskę przeciwgazową przed działaniem iperytu i luizytu. Mało jednak kto będzie mógł być zaopatrzony w specjalne ubranie przeciwko tym gazom żrącym wraz ze specjalnymi rękawicami i butami. Stąd też niebezpieczeństwo tego gazu jest tak duże. W razie oparzenia skóry iperytem lub luizytem, jeżeli skóra wykazuje obrzmienie i zaczerwienienie, należy najpierw obmyć całe ciało, a następnie na oparzone miejsce nałożyć kompres z 2 proc. roztworu annogenu. Nie wolno pod żadnym pozorem smarować zaczerwienionych miejsc jakimikolwiek maściami. Nos i usta trzeba przepłukać 2-proc. roztworem sody oczyszczonej, względnie 0,2 proc. roztworem annogenu. Oczy trzeba dokładnie przemyć 2-proc. roztworem sody oczyszczonej lub 0,2 proc. roztworem annogenu.

Na oczy należy założyć okulary, ocienione ciemnym papierem, natomiast nie wolno oczu przewiązywać.

Oczywiście po zastosowaniu tych najpierwszych środków należy niezwłocznie wezwać lekarza.

+

LOPP posiada w sprzedaży odpowiednie broszury. Dr. L. Krzewiński: „Pierwsza pomoc w zatruciach gazami bojowymi” wyd. Książnica Atlas, które zawierają szczegółowe opisy, jak należy postępować w pierwszym przypadku na wypadek zagazowania.

Broszury te są wynikiem długich prac specjalistów i powinny znaleźć się w każdym domu w okresie niebezpieczeństwa wojny.

## **Walczy z paskarstwem**

### **W razie nieuzasadnionej podwyżki cen wezwać policję**

Podczas gdy w stolicy i w innych większych miastach Polski wszelkie, nieliczne zresztą próby paskarstwa i spekulacji zostały z miejsca udaremnione dzięki energicznym zarządzeniom władz, w osiedlach podstołecznych pobieranie wygórowanych cen i ukrywanie towaru jeszcze trwa.

Panikarskie nastroje w handlu spożywczym są sztucznie wytwarzane przez grupę paskarzy. Żywności nam nie brak, a podwyższanie cen jest tylko wynikiem nieuczciwej chęci nadmiernego zysku.

Walka z paskarstwem – szczególnie w osiedlach podstołecznych, gdzie jest mało posterunków policyjnych i brak lotnych komisji kontrolnych – jest trudna.

W niektórych sklepach kupcy poukrywali obowiązujące cenniki, aby uniemożliwić skontrolowanie cen przez klientów.

Każdy ma obowiązek zwalczać w zarodku wszelkie próby paskarstwa.

W razie zauważenia nieuzasadnionej podwyżki cen lub ukrywania artykułów spożywczych należy natychmiast wezwać policję.

Należy także zwracać uwagę na obowiązkowe wywieszanie w widocznym miejscu urzędowych cenników, zgodnie z rozporządzeniem Ministerstwa Rolnictwa nr. 468.

Dla orientacji podajemy obowiązujące ceny na niektóre artykuły spożywcze w detalu.

## **Karabin maszynowy dla armii**

W niedzielę o godz. 10 min. 30 rano w koszarach pułku piechoty na Pradze przy ul. 11-go Listopada odbyło się wręczenie armii ciężkiego karabinu maszynowego z całkowitym wyposażeniem: kołem, biedką i uprzężą oraz 15 rowerów wojskowych, ufundowanych ze składek członków 42 Koła Z. R. pracowników fizycznych Wydziału Oświaty i Kultury Zarządu Miejskiego w m. st. Warszawie.

Na uroczystości byli obecni przedstawiciele wojskowości, Zarządu Miasta, Wydziału Oświaty i Kultury oraz władze Związku Rezerwistów.

## **Jak przygotować w mieszkaniu pomieszczenie uszczelnione**

Bardzo wiele osób interesuje się obecnie urządzaniem pomieszczeń uszczelnionych i zabezpieczaniem mieszkań przed gazami. Podajemy ważniejsze informacje z tej dziedziny, wyjęte z broszury L.O.P.P. (broszury te są do nabycia oprócz Ośrodka LOPP na Świętokrzyskiej 12, także we wszystkich placówkach Orbisu) pt. „Wskazówki dla komendantów OPL domów (bloków domów, właścicieli do-

mów oraz głównych lokatorów o urządzeniu pomieszczeń ochronnych dla celów samoobrony przeciwlotniczej".

Pomieszczenia uszczelnione mają za zadanie chronić mieszkańców przed działaniem gazów.

Pomieszczenia uszczelnione można uzyskać przez przystosowanie najbardziej odpowiednich do tego celu ubikacji, najlepiej takich, które nie posiadają okien zewnętrznych (np. łazienka).

Bezpośredni obowiązek wyboru i przygotowania pomieszczenia uszczelnionego ciąży na głównym lokatorze.

Do obowiązków zaś komendanta OPL domu (bloku domów) należy: okazywanie, w razie potrzeby, pomocy przy wyborze, udzielanie porad w zakresie wyboru i przygotowania oraz dopilnowanie odpowiedniego urządzenia pomieszczeń uszczelnionych.

Aby pomieszczenie mogło chronić przed gazami bojowymi z zewnątrz - musi być ono należycie uszczelnione.

Uszczelnieniu podlegają wszelkie otwory w danym pomieszczeniu, przez które mogłoby się przedostawać powietrze z zewnątrz.

Materiały uszczelniające oraz przeznaczone do wzmocnienia pomieszczenia, powinny być wcześniej (w czasie pokoju) przygotowane i zmagazynowane, aby w każdej chwili wszystkie konieczne prace mogły być szybko i bez przeszkód wykonane.

Uszczelnienie drzwi w miejscu styku z odrzwiem (futryną) przeprowadza się przy pomocy paszków gumy, filcu, wołjoku (natłuszczonego wazeliną, towotem lub olejem lnianym).

Szpary w drzwiach trzeba zaszpachlować lub zakitować, całe zaś drzwi poza tym dobrze pomalować farbą olejną. Szczeliny pomiędzy futryną a murem – zagipsować: większe – przez wciskanie pakietów, moczonych w gipsie, mniejsze – przez zaszmarowanie papką gipsową. Drzwi muszą ściśle przylegać do progu. Jeśli progu nie ma, należy go zastąpić przybitą do podłogi gumą, wołjokiem lub filcem. Dla dodatkowego zabezpieczenia można zawiesić przed drzwiami grubą kotarę lnianą lub duży koc, które z chwilą alarmu należy dobrze zwilżyć wodą. Dziurkę od klucza zatkać szmatką, pakietami itp.

Okna parterowe i na piętrach zabezpieczyć okiennicami drewnianymi, grubości około 5 cm, otwieranymi do wewnątrz, uszczelniając je jak drzwi. Szpary między futryną a murem – zagipsować.

Okna zewnętrzne w pomieszczeniach piwnicznych powinny być od zewnątrz zabezpieczone deskami grubości około 5 cm, obsypane ziemią i obłożone workami z piaskiem w ten sposób, aby worki sięgały poza futrynę okna.

Worki, napełnione płaskiem, powinny mieć wymiar 60x30x30cm. Przy szerokich oknach, podzielonych cienkimi filarkami międzyokiennymi, workami obłożyć należy zewnętrzną ścianę budynku na całej przestrzeni pomieszczenia zabezpieczającego.

Otwory zbyteczne najlepiej zamurować cegłą na zaprawie cementowej.

Otwory wentylacyjne, kominowe itp. – o ile nie posiadają zamknięć hermetycznych – zatkać wilgotnymi szmatami, a następnie dokładnie zalepić gliną lub szczelnie zakleić papierem.

Piece kaflowe i ceglane: Wszystkie szczeliny i pęknięcia dobrze zalepić gliną; z otworami postępować, jak wyżej.

#### ARTYKUŁY DO USZCZELNIANIA

Wiele artykułów służących do uszczelniania: kit, wołjok, papier itp. można nabywać w każdej mydlarni, a nie tylko w LOPP na Świętokrzyskiej.

### **Nie przywozić dzieci do szkół**

Ministerstwo WRIOP wydało oficjalny komunikat, który podaliśmy, iż początek roku szkolnegoznaczony na 4-go września został odroczone.

W związku z tym przypominamy, iż nowy termin zajęć szkolnych zostanie w swoim czasie ogłoszony.

Zwracamy rodzicom uwagę, aby dzieci nie przywozili do Warszawy, gdyż mogą one jeszcze spokojnie przebywać na wsi.

### **Źródło:**

Warszawski Dziennik Narodowy, R. 5, 1939, nr 238B